

Μεγαλοφυΐα σε έναν κόσμο εχθρικό

Η ζωή του Αγγλου ποιητή και ζωγράφου Ουίλλιαμ Μπλέικ από τον μετρ των βιογραφιών Πίτερ Ακρόντι

ΠΙΤΕΡ ΑΚΡΟΪΝΤ
Ουίλλιαμ Μπλέικ
 μτφρ.: Γιώργος
 Λαμπράκος
 εκδ. Πατάκη,
 σελ. 528

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

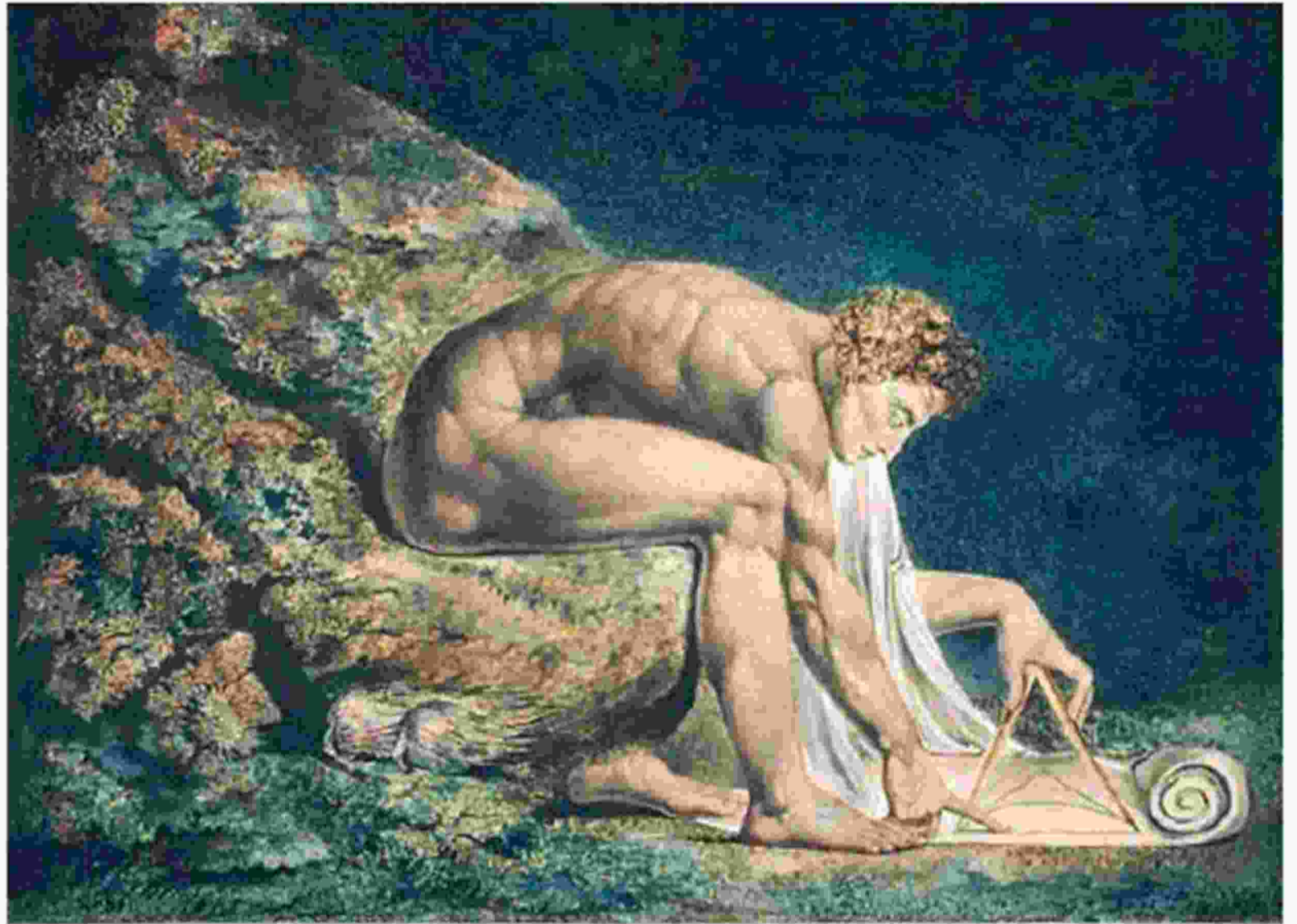
Άγγελοι και δαίμονες· φίδια και δράκοι· Άδης και παράδεισος· σκοτάδι και φως. Ο Ναβουχοδονόσωρ, ο Δαβίδ, ο Ιώβ. Ένα πολύπλοκο μυθολογικό σύστημα και ο δημιουργός του. Η ζωή και η τέχνη του μέσα στο περιγράμμα της εποχής του: των πολιτικών και κοινωνικών συνθηκών, των θρησκευτικών πεποιθήσεων, των ιδεών και ιδεοληψιών. Πώς να χωρέσουν σε ένα βιβλίο, ιδιαίτερα όταν βιογραφούμενος είναι ο Ουίλλιαμ Μπλέικ (1757-1827), ένας από τους σημαντικότερους Αγγλούς ποιητές και παράλληλα ζωγράφος, πρωτοπόρος χαρακτήρας και στοχαστής; Όμως, όταν συγγραφέας είναι ο μετρ των βιογραφιών Πίτερ Ακρόντι, το απο-

«*Στην οραματική φαντασία του δεν υπάρχει ούτε γέννηση ούτε θάνατος, καμιά αρχή και κανένα τέλος*», τονίζει ο Ακρόντι.

τέλεσμα δεν αποτελεί μόνο ένα ολοκληρωμένο πορτρέτο. Είναι και ένα απολαυστικό ανάγνωσμα. Και μόλις κυκλοφόρησε στα ελληνικά από τις εκδόσεις Πατάκη.

Ο Ακρόντι πάνει το νήμα της αφήγησης από το 1757, όταν ο Μπλέικ γεννήθηκε στο κατάστημα πλεκτών ειδών του πατέρα του, στο Σόχο του Λονδίνου. Εκτοτε μόνο μια φορά θα φύγει από την πόλη του· θα περάσει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του στην περιοχή που οριοθετείται από τη λεωφόρο Στραντ, το Χόλμπορν και την Οξφορντ Στριτ. Η οικογένειά του ήταν οικονομικά ασφαλής αλλά όχι ευκατάστατη. Ο πατέρας του ήταν ένας μικροέμπορος παλαιάς κοπής, από τους χιλιάδες που συγκροτούσαν τότε την εμπορική ζωή της πόλης.

«Ποτέ δεν μ' έστειλαν σχολείο, δόξα σοι ο θεός / Με το μαστίγιο να γίνω άλλος ένας Χαζός». Δεν πήγε σχολείο. Η παιδεία των πρώτων του χρόνων ήταν άτυπη. Τα παιδικά τραγούδια ήταν η πρώτη ποίηση που άκουσε. Αυτό όμως που τον στοίχειωσε ήταν η Βίβλος, βασικό ανάγνωσμα της οικογένειας, αντικείμενο διαρκούς στοχασμού και ερμηνείας. Η ποίηση και η ζωγραφική του είναι εμπνευσμένα με βιβλικά μοτίβα και εικόνες. Δεν θα μπορούσε ποτέ να γίνει έμπορος. «Εκδιώχθηκε από τον πάγκο πω-

«**Νεύτων**» (1795). Όταν ο Ουίλλιαμ Μπλέικ ήταν 10 ετών, οι γονείς του τον έστειλαν στο Σχολείο Σχεδίου Χένρι Παρς, το καλύτερο στο Λονδίνο.

Ουίλλιαμ Μπλέικ, ποιητής, ζωγράφος, πρωτοπόρος χαρακτήρας.

λήσεων ως ανόητος», όπως έχει εξομολογηθεί. Ζωγράφιζε όμως και έγραφε στιχάκια. Κρεμούσε τα καρτιά στους τοίχους του δωματίου της μητέρας του. Έτσι, όταν ήταν 10 ετών, οι γονείς του τον έστειλαν στο Σχολείο Σχεδίου Χένρι Παρς, το καλύτερο στο Λονδίνο. Μετά

τις σπουδές του, ο νεαρός Μπλέικ αρχίζει να ασκείται στη χαρακτική, παθαίνεται μ' αυτήν. Δοκιμάζει διάφορες τεχνικές και εξειδικεύεται στην εικονογράφηση βιβλίων και εντύπων.

Λίγο μετά τα είκοσι του γνωρίζει την Κάθριν Μπούτσερ. Κεραυνοβόλος έρωτας! Από την πρώτη τους συνάντηση αποφασίζει να την παντρευτεί. Θα περάσει ένας χρόνος μέχρι να μαζέψει τα απαραίτητα χρήματα, δουλεύοντας ως εμπορικός χαρακτήρας στο πατρικό του. Η Κάθριν, στα 45 χρόνια του κοινού τους βίου, θα είναι όχι μόνο μια υπάκουη και ανεκτική σύζυγος αλλά και συμπαραστάτρια στις δουλειές του· έμαθε να χρησιμοποιεί την πρέσα και να χρωματίζει τα δοκιμιά του. Παραδεχόταν ότι δεν καταλάβαινε πάντα τα γραπτά του συζύγου της «αν και ήταν βέβαια πως είχαν νόημα και μάλιστα σπουδαίο». Δεν απέκτησαν παιδιά.

Το 1784 αρχίζει να εκτυπώνει βιβλία εικονογραφημένα ή μη, μαζί με τις πρώτες του ποιητικές συλλογές, και να τα πουλάει. «Ευρώπη: μία προφητεία», «Το τραγούδι του Λος», «Οι Γάμοι του Ουρανού και της Κόλασης», «Το βιβλίο του Ιώβ» και τόσα άλλα, κείμενα και εικόνες, καλούν τον αναγνώστη να στοχαστεί για το πεπρωμένο, τον Θεό, την αρετή αλλά και τον αισθησια-

σμό, τον πειρασμό, την οδύνη.

Ο Ουίλλιαμ Μπλέικ πέθανε το 1827, σε ηλικία 70 ετών. «Στη ζωή του ήταν γνωστός μόνο ως χαρακτήρας, ένας τεχνίτης με... άγριες ιδέες που, ταυτόχρονα, έγραφε ακατανόητους στίχους», γράφει ο Πίτερ Ακρόντι. «Στην εποχή του κλειστά σπινκε. Σήμερα θεωρείται μεγαλοφυΐα. Αποτελούσε μέρος της πρώτης μεγάλης περιόδου εμπορευματοποίησης και μαζικής κατασκευής στην αγγλική ιστορία – και ένα από τα πρώτα της θύματα».

Πράγματι, ο Μπλέικ έζησε σε έναν κόσμο δύσπιστο και εχθρικό απέναντί του. Κυκλοφορούν φήμες για πολλά έργα του που καταστράφηκαν από τους κληρονόμους του ως βλάσφημα. Ο ίδιος έλεγε ότι είχε γράψει «Έξι ή επτά έπη μεγάλα σαν του Ομήρου και 20 τραγωδίες μεγάλες όσο ο Μακμπέθ». Αλήθεια ή υπερβολή; Όσα απέμειναν, πάντως, είναι αρκετά για να καταδείξουν τη μεγαλοφυΐα του.

«Στην οραματική φαντασία του δεν υπάρχει ούτε γέννηση ούτε θάνατος, καμιά αρχή και κανένα τέλος», τονίζει ο Ακρόντι. Ο Ουίλλιαμ είχε υποσχεθεί στην Κάθριν ότι δεν θα την εγκατέλειπε ποτέ. Μετά τον θάνατό του εκείνη «τον έβλεπε να έρχεται και να κάθεται μαζί της καθημερινά δυο τρεις ώρες. Και της μιλούσε, όπως θα έκανε αν ζούσε...».